

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.959.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 6. decembra 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Izredni ukrepi glede aprovizacije

Vsaka utemeljitev izrednih ukrepov se danes utemeljuje z izrednimi časi. Kar stereotipno se ponavlja venomer, da zahtevajo izredni časi tudi izredne ukrepe. Navidezno je to vse lepo in prav, če pa se stvar pogleda nekoliko bolj natančno, se vidi, da so ti izredni ukrepi zelo malo prilagojeni izrednim časom.

Naj potrdite nekatera dejstva. Tako se je dogodilo, da so trgovci kljub vsej izrednosti časov sklenili kupčije z inozemskimi kupci, nabaviti blago, ga tudi naložili in blago je samo še čakalo, da se ocarini in moglo bi se izvoziti. Prišla pa je izredna naredba, ki je pozabila na prehodne doboče in nakrat se je moral ves izvoz že popolnoma pripravljene lesa ustaviti. Velika škoda se je zaradi tega napravila in izredni predpis, ki naj bi omogočil kontrolo izvoza, je izvoz sploh preprečil. Tak izredni ukrep pa res ni bil potreben. Zato je izšla nova naredba, da se do 1. decembra dovoli izvoz še na podlagi potrdil devizne direkcije pri Nar. banki, ker nova potrdila direkcije za zun. trgovino se še niso izdajala. Znova se je izkazalo, da je bil tudi ta izredni ukrep napačen, ker še vedno ni bilo vse za njegovo izvajanje pripravljeno in zato je morala iziti nova naredba, da se more izvažati les po starih predpisih še do 31. decembra 1940. Mislimo, da vse to dokazuje, da ni zadosti, če se zaradi izrednih časov izdajajo izredni ukrepi, temveč morajo biti ti tudi utemeljeni in dobri. V izrednih časih se mnogo bolj ko v rednih. Zato pa tudi samo sklicevanje na izredne čase ne zadostuje.

Trgovci so do pred kratkim kljub vsem izrednim časom v redu mogli izvažati fižol. Sedaj je bil izvoz fižola nakrat monopoliziran in izvažati ga sme pri nas le Prevod. Tudi ta izredna določba ne more preprečiti. Če je fižola zadosti, da se more izvažati, potem je pač dejansko vseeno, če ga izvažata trgovec ali oficialna ustanova, ki pa je vrhu vsega tudi trgovsko podjetje. Zaradi izrednih časov je morda potrebna kontrola, da se ne izvažata preveč fižola, nikakor pa ni potrebno, da se uvede monopol ali da se davkoplačevalcem, kar so vsi trgovci brez izjeme, odvzame možnost zaslužka.

Ze celo pa je res izredno, če se podeli izvozni monopol za živila ustanovi, katere glavni in prav za prav tudi edini namen je, kakor jasno določa banova naredba z dne 5. oktobra, da skrbi za redno oskrbo prebivalstva z živili. Naloga te ustanove je vendar zbiranje živil in oskrbovanje z njimi domačega prebivalstva, ne pa pošiljati ta živila v tujino. Obe nalogi: oskrbovanje domačega prebivalstva in pošiljanje živil v tujino, sta vendar nezdržljivi, razen seveda, če je teh živil v preobilici. V tem primeru pa so tudi odveč vsi izredni ukrepi ter je torej monopol izvoza še zlasti napačen.

Pravica izvoza aprovizacijski ustanovi bi se mogla objektivno zagovarjati kvečjemu z omejitvijo, da sme ta ustanova izvažati živila le v primeru, če bi bila nevarnost, da bi se živila pokvarila. Ne glede na to, da je zelo nevarno dopu-

ščati takšne izjeme, ker morejo le prelahko dovesti do zlorab, je takšna omejitev že tudi dokaz, da ni aprovizacijska ustanova kos svojim nalogam. Kajti razume se pač samo po sebi, da mora vedeti aprovizacijska ustanova, koliko blaga sme nabaviti in kako ga mora shraniti, da se ne pokvari. Tu že celo ni potrebna nikaka izredna pravica.

V izrednih časih so res potrebni izredni ukrepi, toda ne zato, da bi se ljudem, ki so se skozi desetletja uspešno udeleževali v izvozu, onemogočilo delo, temveč da bi se jim delo olajšalo in da bi se z izrednimi ukrepi zagotovila zadostna oskrba prebivalstva. Umestno je, da država kontrolira izvoz, da ne gre preveč blaga iz države, umestno je, če kontrolira tudi uvoz, da se bo uvažalo potrebno,

ne pa nepotrebno blago, čisto neumestno pa je, da država z izrednimi ukrepi moti oni izvoz in uvoz, ki se je dosedaj gladko razvijal. Kajti na ta način se gospodarsko življenje ovira, ne pa pospešuje. Za oviranje gospodarstva pa res ne potrebujemo nikakih izrednih ukrepov.

Prav tako je tudi z rižem. Kaj je bilo treba ustvarjati ta monopol, ko pa na vse zadnje morajo itak vse delo opraviti stari uvozniki. Z novimi vmesnimi posredniki, ki so se sedaj postavili pod izgovorom izrednih razmer med trgovce in konsumente, se posel samo podražuje, pozitivnega uspeha pa ni pri tem nobenega.

Vse kaže, da izvirajo mnogi izredni ukrepi le iz želje, da bi prešel izvozni posel iz rok sedanjih izvoznikov v druge roke. Objektiv-

no pa želja nima prav nikake upravičenosti, ker je za celoto čisto egalno, če opravlja ta posel Peter ali Pavel, samo da ga opravlja v redu in da plačuje vse davke.

Izredni ukrepi pomenijo nekaj posebnega, zato morajo biti tudi še prav posebno utemeljeni. Nikakor pa se ne more reči, da bi imeli to prednost predpisi, s katerimi se uvaja izvozni monopol za neke predmete. Ti predpisi kar očitno kažejo, da so tako slabi in tako malo preudarjeni, da bi bili v normalnih časih sploh nemogoči in da je mogoč pogum za takšne predpise le v izrednih časih, ki marsikaj oprostite. Kljub temu pa se zaradi tega vseeno ne smejo delati očitne napake in zato naj se izredni ukrepi, ki jih opravičuje le njih izrednost, ne izdajajo, ker povzročajo samo škodo.

iniciativa in njena udeležba v našem izvozu.

V zvezi s tem smatrajo zbornice, da ni treba razširjati delokrog Prizada tudi na uvozno trgovino, v kolikor to ne zahteva brezpopojna potreba. Dosedanja izkušnja s Prizadom dokazuje, da sta njegova režija in posredništvo sorazmerno draga in da ni Prizad pripomogel k pocenitvi blaga, temveč ravno nasprotno. Zbornice zato smatrajo, da ni treba razširjati poslovanje Prizada, temveč nasprotno delati na to, da se njegovi režijski stroški in logično tudi takse in davščine, ki jih pobira za svoje fonde, znižajo.

Kontrola zunanje trgovine

6. Na konferenci zbornic v Novem Sadu je bil predložen obširen ekspezo o namerah kontrole zunanje trgovine ter o potrebi reorganizacije našega gospodarstva, ki naj se izvede v zvezi s to kontrolo. Ker zbornice niso imele tedaj prilike, da kritično odgovore na ta ekspezo uradnih zastopnikov, je bila obljubljena posebna konferenca, na kateri naj bi se razpravljalo o vprašanju potrebe in namenov kontrole nad zunanjo trgovino, o načinu in obsegu izvajanja te kontrole in zlasti o vprašanju reorganizacije obstoječih gospodarskih združenj. Ker ta konferenca še do danes ni bila sklicana, Direkcija za zunanjo trgovino pa s pospešenim korakom ustanavlja predvidene uvozne in izvozne zajednice ob registraciji gospodarstvenikov, prosimo, da se predvidena konferenca čim prej skliče in ta se vse dotadaj ne forsira ustanavljanje teh zajednic in registracija izvoznikov. Posebno prosimo, da se pripravljeno načrti naredb, ki se nanašajo na to materijo, pošljejo zainteresiranim zbornicam v izjavo, da bi se vprašanje kontrole in združevanje gospodarstvenikov po skupinah izvedla sporazumno z zastopniki gospodarskih ljudi.

Nadštevilne ustanove naj se ukinejo

7. V zadnjem letu je bilo reševanje posameznih vprašanj poverjeno posebnim telesom, ad hoc formiranim. Tako je prišlo do formiranja koordinacijskega odbora za vprašanja trgovinske politike in pogajanj z inozemstvom, čeprav je bila za ista vprašanja kasneje ustanovljena Direkcija za zunanjo trgovino. Ustanovila sta se nadalje zveza za zunanjo trgovino in posvetovalni odbor pri Diporistu, do čim isti kompleks gospodarskih vprašanj paralelno rešujejo tudi uprava Prizada, izvozni in uvozni odbor in končno še industrijski oddelek ministrstva za trgovino in industrijo. Manjka natančna razmejitev kompetent teh teles. Nastal je paralelizem v delu vseh teh ustanov, iz česar nastaja nevarnost, da bo vsaka teh ustanov v okviru svojih pooblastil izvajala svoja stališča brez ozira na delo in sklepe drugega telesa, ki dela na istem vprašanju. Zal ni niti državni odbor za obrambno gospodarstvo izvršil potrebne in pričakovane koordinacije. Za delo zbornice je bilo posebno neprijetno, da niso bile obveščene o sklepih in odlokih teh teles, ter je bilo zaradi tega njih delo zelo oteženo.

Zato je neobhodno potrebno, da se nadštevilne ustanove in telesa ukinejo ter da se izvede popolna koordinacija njihovega dela, da bi se preprečile težke in nezaželene motnje v gospodarstvu.

Kaj treba ukreniti zaboljšanje našega gospodarstva

Iz spomenice naših gospodarskih zbornic

(Konec.)

Na koncu hočemo navesti nekaj konkretnih vprašanj iz zakonodaje, o kateri je govora, in njenega izvajanja, ki zahteva nujno pravilno rešitev.

1. Po uredbi z zakonsko močjo o ustanovitvi Direkcije za proučevanje in organizacijo kmetijstva zaradi prehrane (Diporis) je po čl. 3., odst. 2., toč. 1., Diporis pooblaščen za izdajanje ukrepov za izvajanje načrta o zbiranju in razdeljevanju hrane. Po odstavku III. je tudi kmetijska industrija postavljena pod pristojnost Diporisa. To so pomembna in dalekosežna pooblastila. S tem se izvzema del industrije iz kompetence resornega ministra za trgovino in industrijo ter podreja Diporistu oziroma kmetijskemu ministru. Na vsak način nastaja s tem kolizija pristojnosti oz. kompetenc, najmanj pa nejasnost. Pooblastilo za izdajanje ukrepov za izvrševanje načrta o prehrani se sme izvajati samo v skladu z obstoječimi organizacijami za oskrbovanje s hrano. Ne sme se ustvarjati nadštevilnost javnih ustanov za oskrbo, če moreta trgovina in obrt normalno oskrbovati trg. Ne sme biti, da bi poleg Diporisa še druga ministrstva urejala delo kmetijske industrije. Potrebna sta enotnost v izdajanju ukrepov in sodelovanje ustanov.

Gospodarske zbornice zato predlagajo, da se uredba o Diporistu revidira v tem smislu, da pristojnost glede dirigranja industrije ostane še nadalje ministrstvu za trgovino in industrijo, organizacija oskrbe pa da se izvede samo kot dopolnitev obstoječe organizacije oskrbovanja, ki jo je ustvarila zasebna iniciativa. Delo Diporisa se torej mora omejiti na to, kjer manjka zasebne iniciative, kjer ni zadostno število trgovskih in obrtniških obratov in kjer se ugotovi potreba izpopolnitve organizacije oskrbe.

Potrošniške zajednice

2. Po predpisih uredbe o ustanovah za preskrbo, ki je bila objavljena te dni, se predvideva obvezno ustanavljanje potrošniških zajednic pri podjetjih, ki zaposlujejo več ko 50 delavcev, in sicer v 10 dneh, brez ozira na to, če so

v dotičnih krajih že občinske aprovizacije, nabavljalne konsumne zadruge in zadostno število trgovskih in obrtniških obratov za proizvodnjo in prodajanje živil. Z dekretiranjem obveznega ustvarjanja takšnih zajednic se povzroča njih nadštevilnost ter odvzema brez pravega razloga legalni trgovini promet, ki ga je dosedaj opravljal. Smatramo zato za potrebno, da se v tem smislu spremene veljavni predpisi te uredbe in sicer na ta način, da se morajo potrošniške zajednice ustanavljati pri podjetjih z več ko 50 nameščencev samo v primeru, če oblast ugotovi, da dosedanja organizacija preskrbe ni zadostna in da zainteresirana večina delavstva zahteva ustanovitev takšne zajednice.

Delo oblasti mora biti koordinirano

3. Ko se je pojavilo vprašanje težkoč v oskrbi industrije, železnice in mest z gorivom, zlasti premogom, so bili z več strani izdelani načrti uredb za ureditev prometa z gorivom in premogom. Tako je izdelalo en načrt ministrstvo za gozdove in rudnike, drugi načrt Direkcija za zunanjo trgovino, posebne zahteve je postavil komisarjat za rude in kovine, posebne zahteve pa tudi gen. direkcija državnih železnic. Ministrstvo za trgovino in industrijo je zopet sestavilo posebno uredbo o centrali za gorivo. Takšno izdajanje ukrepov za ureditev enega in istega kompleksa vprašanj mora spraviti gospodarstvo v negotovost ter povzročiti zmešnjavo.

Predlagamo, da se v bodoče pri vseh podobnih vprašanjih izvede koordinacija interesov med zainteresiranimi resori ter državnimi gospodarskimi podjetji in ustanovami, da bi se takšno vprašanje uredilo s skupno uredbo.

Nepotrebne in škodljive takse

4. Novoustanovljene ustanove in uradi so namestili veliko število nameščencev in ustanovili številne odseke in referate. Samo Direkcija za zunanjo trgovino ima danes okoli 250 nameščencev, od tega pa pade na državni proračun

samo okoli 50 nameščencev. Podobno je tudi pri Prizadu in Diporistu. Število nameščencev v teh ustanovah presega število uradnikov pristojnega resornega ministrstva, t. j. ministrstva za trgovino in industrijo. Da bi se zagotovili dohodki za plače tega velikega števila nameščencev, se uvajajo razne takse in davščine za izdajanje uvoznih in izvoznih potrdil, za registracijo itd. in to v precej občutni višini. Vse te in podobne takse težko zadevajo gospodarsko delo in trgovino. Ker ne vemo, kakšne so namere glede nadaljnega razširjenja in izgraditve teh ustanov, smatramo za potrebno, da bi se za vsako teh ustanov določila njih sestava in pravila ter da bi se morale stabilizirati na podlagi stalnih dohodkov iz proračunskih dotacij, gospodarstvo pa osvoboditi vseh teh novih taks in davščin.

V vsa em primeru je potrebno, da se določi postopek pri uvajanju novih taks za izvoz in uvoz, ki jih sedaj navedene ustanove in uradi določajo v lastnem delokrogu, in sicer bi se morale te takse določiti sporazumno z gospodarskimi zbornicami kot predstavništvom zainteresiranih gospodarstvenikov.

Delokrog Prizada naj se omeji, ne razširi

5. Prizad je bil svoje dni ustanovljen, da obračunava preferencialno tretiranje določenih izvoznih predmetov v države, ki so nam za določene količine priznale posebne carinske preferencialne. Preferenciali so sedaj z najnovejšo pogodbo z Nemčijo odpravljeni in likvidirani. Zato smatrajo zbornice, da mora Prizad omejiti svoje delo samo na izvrševanje posebnih dogovorjenih kontingentov žitaric in koruze, da pa se pri vseh ostalih predmetih omogoči udeležba trgovcev-izvoznikov v izvoznih poslih, ne pa da se ustvarjajo novi monopoli, kakor se je to te dni zgodilo z izvozom fižola, ki je bil dan samo Prizadu, Pogodu in Prevodu. Izvozna trgovina težko občuti odvzemanje vedno večjega števila izvoznih predmetov iz njene delokroga. Zbornice smatrajo, da se morata ohraniti zasebna

8. Zbornice občutijo in spoznajo, da je potrebno organizirati distribucijo in repartitijo blaga, glede katerega trpimo pomanjkanje, da bi se omogočila enaka razdelitev razpoložljivih količin proizvodov. Zbornice so pripravljene, da prevzamejo svoj del pri izvrševanju organizacije takšne repartitije kakor to za nekatere predmete tudi že delajo.

Odškodnina vpoklicancem na vojaške vežbe

9. Določila zakona o obrtnih glede odškodnine delavcem in pomožnemu osebju, ki je poklicano na vojaške vežbe, so bila sestavljena in predvidena za mirnodobne razmere. Njihova striktna uporaba spravlja v vprašanje obstojnosti mnogih malih obrtnikov, ker obveznosti plačevanja presega njih plačilno sposobnost. — Zbornice smatrajo, da je potrebno, da se iz teh razlogov to vprašanje znova prouči ter vskladijo obveznosti in dolžnosti s plačilno sposobnostjo obrtnikov. V ta namen bi bilo potrebno, da se skliče posebna konferenca zbornic, na kateri bi se to vprašanje razpravljalo stvarno in našla rešitev, ki bi zadovoljila tako poslodajalce kot poslojemalce.

Več skrbi za strokovno naobrazbo obrtnikov

10. Zbornice opozarjajo na potrebo, da se čim prej vzgoji čim večje število kvalificiranih obrtnikov s prirejanjem strokovnih tečajev. V ta namen razpolaga ministrstvo za trgovino in industrijo z znatnimi sredstvi, ki jih dobiva od državne razredne loterije ko tudi od proračunskih sredstev Državnega zavoda za pospeševanje obrta in industrije. Zato prosijo zbornice, da se dajo čim večji zneski na razpolago gospodarskim zbornicam v svrhu strokovnega izobraževanja obrtniškega naraščanja in obrtniških mojstrov.

Premajhno nadzorstvo nad karteli

11. Zlasti iz vrst obrtništvaja se stalno pojavljajo pritožbe, da je izvajanje nadzorstva nad karteli nezadostno in da se mora to nadzorstvo povečati, da bi se preprečile zlorabe z neutemeljenim zviševanjem cen po kartelnih organizacijah.

Za pravilno pojmovanje »kupičenja« blaga

12. Uredba o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije, čl. 2. od 2. vsebuje tudi pojem »kupičenja blaga«. Čeprav je jasno, kaj je zakonodavec razumel pod tem pojmom, ga vendar mnoge oblasti popolnoma napačno tolmačijo. Zaradi tega si gospodarstveniki vedno manj prizadevajo ustvariti si zaloge danes, ko se more reči, da je v najvišjem interesu tako države ko potrošnikov in tudi samih gospodarstvenikov da imamo čim večje zaloge v državi, ker se izpostavlja nevarnosti, da tudi brez vsake krivde okusijo drakonske kazni. Na ta način ta zakonodaja, ki bi morala zagotoviti oskrbo države z blagom, doseže pri svojem izvajanju dostikrat čisto obraten učinek: poslabšuje to oskrbo, ker onemogoča gospodarskim ljudem, da bi si ustvarili zaloge.

Vsekakor bi bilo uместno, da se začne s kaznovanjem onih organov oblasti, ki delajo takšen greh proti narodu in narodnemu gospodarstvu. Izgleda, da bi bil to edini način, da se napravi temu zlu konec.

Kako se naj računa nabavna cena

13. Pojem nabavne cene, od katere se mora računati običajni ali predpisani zaslužek, je osnovno vprašanje celotnega postopka v zvezi z zatiranjem brezvestne špekulacije. To vprašanje pa žal še vedno čaka na svojo pravilno rešitev. Še vedno je popolnoma od-

prto in v konkretnih primerih se rešuje samovoljno in na najbolj različne načine. Temu stanju se mora napraviti čim prej konec.

Po našem pojmovanju je edina pravilna rešitev tega vprašanja, pa najsi bi bilo za laike še tako nepopularno, da se kot nabavna cena nekega blaga smatra ona cena, po kateri se dotično blago more nabaviti. Z drugimi besedami, ni treba, da bo odločujoča cena, po kateri je bilo blago nabavljeno, temveč cena, po kateri se more v trenutku prodaje nabaviti. Z gospodarskega stališča je to edina pravilna rešitev. To je vsekakor tudi razlog, zbog katerega je bilo to vprašanje na ta način rešeno v nekaterih drugih državah, v katerih je potreba pregledovanja zaslužka.

V zvezi s tem vprašanjem treba posebno naglasiti, da mora na trgu za eno in isto blago biti tudi ena edinstvena cena in da v enem in istem obratu mora biti za eno in isto blago samo ena in ista cena, brez ozira na to, po kateri ceni je bila nabavljena posamezna partija blaga oz. surovine. Sicer pa po sami naravi stvari to načelo brezpogojno vlada pri padcu cen blaga na trgu in zato se tudi drugo načelo ne more in ne sme postaviti pri skakanju cen.

Končno hočemo podčrtati, da je od pravilne rešitve tega vprašanja odvisno v veliki meri ustvarjanje zaloga oziroma oskrba države z blagom.

Očitne krivice nad gospodarskimi ljudmi

14. Naravnost neverjetno je, da se dogajajo primeri, da morajo osebe, ki jih je sodišče oprostilo vsake odgovornosti po zakonodaji o zatiranju draginje, ostati še nadalje na prisilnem bivanju za dejanje, za katero je sodišče ugotovilo, da ga ni. Zato se mora najti pot in način, da se tej očitni krivici napravi konec.

15. V smislu čl. 8. uredbe o kontroli cen in čl. 5. uredbe o kontroli zaloga blaga se prekrški formalne narave kaznujejo prav tako ko dejanja brezvestne špekulacije, to je za pogreške formalne narave so predpisane kazni z zapornim in visoke denarne kazni. Očitno je to v nasprotju z načelom sorazmernosti med storjenim dejanjem in kaznijo.

Razen tega se dogajajo pri uporabljanju kaz. določb Iranantne kršitve načela. Tako občne upravnogosto najtežje kazni, ki so možne za dotično dejanje, dočim so okoliščine dejanja in njegovega storilca

takšne, da bi morala biti kazni minimalne. Tudi za to se mora najti zdravilo.

16. Paš zakonodavec je imel zelo lepo namero, ko je v čl. 10. uredbe o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije predpisal ustanavljanje odborov za zatiranje draginje in brezvestne špekulacije, v čl. 6. uredbe o kontroli cen pa ustanavljanje odborov za kontrolo cen. Zal pa so, kakor vse kaže, ti odbori popolnoma zamrli, v kolikor so se sploh ustanovili. To je velika napaka, ki bi se morala takoj popraviti, t. j. oživiti bi se morali vsi ti odbori in zagotoviti njih normalno funkcioniranje.

Za svobodo kritike vsaj v gospodarskih vprašanjih

17. Nekontrirane vesti ter pomanjkanje avtentičnih izjav zelo dostokrat vnašajo v gospodarstvo zmedo. Tako se neprestano lansirajo vesti o velikem prisilnem notranjem posojilu, o žigosanju bankovcev ter o čezmernem povečanju obtoka bankovcev. V današnjih časih vse to povzroča beg od denarja ter panično nakupovanje blaga. Zbornice prosijo kraljevsko vlado, da s pripravnimi ukrepi zatire širjenje takšnih tendencioznih vesti.

Na drugi strani pa se omejuje javna beseda tudi v čisto gospodarsko-političnih vprašanjih in tudi takrat, ko se pove na najbolj objektivni način. Smatramo, da je to škodljivo tako s taktičnega vidika ko tudi z ozirom na uspeh posameznih gospodarsko-političnih ukrepov, a tudi s stališča naše sodobne gospodarske politike.

Zato bi bilo potrebno v cenzuri tiska poveriti skrb za gospodarski tisk ter sploh za članke gospodarsko-politične narave posebnim organom, ki bi opravljali ta posel na način, ki bi bil koristen tako z gospodarsko-političnega ko tudi državno-političnega ozira.

Preveč nejasnosti v predpisih

18. Naša nova zakonodaja o oskrbi, zatiranju draginje in brezvestne špekulacije in podobno je silno obsežna ter sestoji iz cele vrste uredb, pravilnikov, navodil itd. ter ni pri tem niti skladna, ne predstavlja zaokrožen sistem, zaradi česar se ne morejo znajti v njej niti oblasti niti gospodarstveniki in naravno tudi ne potrošniki.

Zato se vsiljuje nujna potreba, da se kodificira oziroma spoji vsa ta zakonodaja v en sam zakon oziroma v eno samo uredbo.

Seja Ožjega odbora Zveze trgovskih združenj

V petek 29. novembra je bila v Trgovskem domu v Ljubljani seja Ožjega odbora Zveze trgovskih združenj, ki je bila zelo dobro obiskana, saj se seje nista udeležila samo dva člana, ki pa sta se opravičila.

Sejo je otvoril predsednik Stane Vidmar, ki je po kratkem pozdravu članov takoj prešel na zelo obsežni dnevni red. Najprej je podal naslednje poročilo o delu Zveze in njenih odsekih:

Delo Zveze

Delo zveznega urada je zaradi neprestanega razširjanja kontrole cen, kontrole zaloga ter kontrole prometa čedalje večje. Množe se okrožnice, množe se dopisi in vedno več je osebnih obiskov v zvezni pisarni.

V kratkem času poldrugega meseca je Zveza razposlala združenjem 10 okrožnic na 48 straneh, z odseki vred pa 20 okrožnic na 72 straneh; prejela je 480 dopisov in jih prav toliko rešila.

Glede kontrole cen je Zveza razposlala vsem združenjem navodila Urada za kontrolo cen v Beogradu za izvajanje uredbe o kontroli cen. S temi navodili se je kompetenca za določanje bruto-zaslužka v trgovini na drobno prenesla z banskih uprav na sreska načelstva. Zveza je dalje sporočila združenjem odločbo mestnega poglavarstva v Ljubljani o bruto-zaslužku v trgovini na drobno za pomoč in oporo združenjem pri določanju bruto-zaslužka v posameznih srezih.

Ker so kljub odločbi mestnega poglavarstva v Ljubljani in ugovoru trgovskih združenj določila nekatera sreska načelstva zelo nizke bruto-zaslužke v prepričanju, da so smernice banske uprave iz septembra meseca obvezne, je Zveza skušala doseči preklic teh smernic po banski upravi. To ji je bilo že parkrat zagotovljeno, pa se ni izvršilo. Končno je referent za kontrolo cen Zvezi obljubil, da se bo vprašanje določanja bruto-zaslužka v trgovini na drobno po posameznih sreskih načelstvih rešilo tako, da bo vsako odločbo sreskega načelstva odobrovala kr. banska uprava, ki bo skušala uvesti neko enotno merilo bruto-zaslužka za vso banovino.

Zveza je sporočila združenjem tudi smernice Urada za kontrolo cen v Beogradu za določanje bruto-zaslužka v trgovini na debelo.

Razposlala je dalje pojasnila glede kontrole nad gumastimi predmeti, finimi olji in kikorijo, odločbo o razširitvi kontrole manufakturnega blaga, navodila Urada za

kontrolno cen v Beogradu in svoja pojasnila glede prijave surovih kož in usnja, Zveza je založila obrazce za prijavo surovih kož in usnja.

Združenjem smo razposlali vzorec navodila za vodstvo kontrolnih knjig, ker se je izkazalo, da večina trgovcev napačno vodi kontrolne knjige.

Odobrene cene za manufakturno blago na debelo je Zveza sporočala združenjem. Glede določanja bruto-zaslužka na drobno po sreskih načelstvih, bruto-zaslužka za manufakturno na debelo, za masl in olje na debelo je Zveza napravila več predstav in osebnih intervencij.

na referat za kontrolo cen, ki so deloma že uspeli, deloma se pa še rešujejo.

Ob priliki seje za izvoz lesa pri Direkciji za zun. trgovino je dr. Puštišek interveniral pri Uradu za kontrolo cen, Prizadu in ministstvu za trgovino, da se čimprej določi cena za bučno olje, da morejo tovarne začeti z razdelitvijo blaga. Sporočilo se mu je, da se čaka samo še na podpis hrvatskega bana.

Takoj po seji glavnega odbora so bile objavljene minimalne mezde za trgovsko pomožno osebje. V odločbi o minimalnih mezdah je g. ban deloma upošteval pred-

loge delodajalskih organizacij. Zveza je obrazložila združenjem, kako je plačevati trgovsko pomožno osebje v času med novo in staro odredbo o minimalnih mezdah.

Zvezin urad je imel obilo dela tudi v posameznih odsekih Zveze.

Osrednji lesni odsek je razposlal po 15. okt. lesnim sekcijam in združenjem 4 okrožnice. Rešil je 88 dopisov. Osrednji lesni odsek mora ščititi pridobljene pravice lesne trgovine. V zvezi z uvedbo kontrole izvoza lesa se namerava omejiti število izvoznikov s tem, da bi se kot izvozniki registrirali le tisti, ki so dosegli določene količine izvoženega lesa v enem izmed zadnjih treh let. Direkcija za zun. trgovino bi rada tudi sama trgovala z lesom, kar je pokazala, ko je začela organizirati nakup žamanja. V tem primeru bi trgovec, ki nima svoje žage, sploh odpadel. Uredba o kontroli izvoza lesa, ki je bila izdana z največjo naglico in brez zaslišanja lesnih organizacij, je zaradi svoje pomanjkljivosti — predvidela ni nikakih prehodnih določb — povzročila ogromno škodo našim izvoznikom.

Osrednji lesni odsek skrbno čuva interese svojega članstva. V sklopu Stalne delegacije lesnega gospodarstva se udeležuje vseh sej pri Direkciji za zun. trgovino zaradi uvajanja diriganega gospodarstva v izvozu lesa. Odsek je imel v tem času 1 sejo in 3 sestanke.

Trgovci z manufakturno na debelo — 15 po številu — imajo pri Zvezi svoj odsek. Zveza vlaga za njih skupne prijave na bansko upravo za odobritev cen manufakturnega blaga na debelo. Ker je referat odboval preizek bruto-zaslužek, je Zveza napravila predstavko na g. bana za povečanje bruto-zaslužka v trgovini z manufakturno na debelo. Predstavko so g. banu izročili v deputaciji ljubljanski veletrgovci z manufakturno. Odsek je razposlal na svoje člane 5 okrožnic. Odsek je imel tudi precej sestankov članstva.

Na pobudo ljubljanskih trgovcev z deželnimi pridelki na debelo, zlasti še Albina Smrkolja, bivšega predsednika trg. odseka Zbornice za TOI, je Zveza sklicala sestanek trgovcev z živili na debelo. Sestanek je sklenil, da se pri Zvezi ustanovi Osrednji odsek veletrgovcev z živili. To se je zgodilo. Določena je tudi mesečna članarina, da se morejo kriti stroški odseka.

Odsek je takoj brzojavno interveniral na pristojna mesta zaradi pomanjkanja moke v Sloveniji in glede delitve sladkorja po Prevodu.

Če bo potrebno, se bo ustanovil pri Zvezi še osrednji odsek s surovimi kožami, za kar je že vse pripravljeno. Nameravajo se namreč določiti enotne cene za surove kože za vso državo. Če se bodo te obnesle, se bodo določile tudi enotne cene za usnje. Enotne cene za surove kože so pa mogoče le, če se ustanovi dobro organizirana monopolna nakupna centrala za surove kože.

Poročilo je bilo soglasno odobreno, prav tako pa tudi podrobno poročilo predsednika Vidmarja o obrambnem skladu. Sprejeti so bili potrebni sklepi, da se zagotovi čim boljši uspeh obrambnega sklada.

Daljša debata se je razvila pri naslednji točki dnevnega reda: o draginskih dokladah nameščenec. Sprejet je bil predlog, da Zveza priporoči svojemu članstvu, da izplačajo draginske doklade po lestvici, kakor jo je uveljavil ban Hrvatske. Upoštevajo naj se tudi vse ostale določbe te odredbe. Za zvišanje plač ne prihajajo v poštev oni nameščenci, katerim je bila določena minimalna mezda z banovo odredbo.

Ožji odbor je nato razpravljal o akciji v korist obmejnega šolstva ter sklenil, da jo izvede tudi letos.

S posebnim zanimanjem so nato člani razpravljali o načelih, po katerih naj se izvede

aprovizacija prebivalstva.

Soglasno so vsi člani ožjega odbora opozarjali, da bi bilo zelo zgrešeno, če bi se občne preveč obremenjevale z aprovizacijsko akcijo, ker občine za takšno delo niso usposobljene. Tudi oskrba prebivalstva s predmeti, ki bodo racionirani, naj se prepusti trgovini, ker bo sicer nastal kaos in z njim polom. Racionirano blago naj se pristo dobi v trgovinah na karte, ki naj jih izdajajo sreska načelstva ali pa občine. Zlasti bi moralo to veljati za prodajo petroleja, ker se more sicer zgoditi, da bodo tudi letos ljudje na praznike brez luči. Tudi to se mora upoštevati, da bi prodajanje blaga po občinah blago samo podražilo.

Ugotovilo se je nadalje, da aprovizacija prebivalstva ni zadovoljiva. Posebno glede moke je aprovizacija odrekla. Slovenija bi potrebovala na teden po 120 vagonov, dobi pa samo 40 vagonov. Zeleti je, da bi oblasti posvetile zadostni oskrbi prebivalstva vso pažnjo ter

pomagale trgovcem pri nabavi blaga, ne pa jih ovirale.

Zelo aktualna je bila naslednja točka dnevnega reda o razmerju med veletrgovci in detajlisti. Ker more danes veletrgovci zaradi izrednih razmer ter raznih monopolov dostikrat le z velikimi težavami nabaviti potrebno blago ali ga pa sploh ne dobi v zadostnih količinah, je trpelo razmerje med veletrgovcem in detajlistom. Na vsak način bo treba delati na to, da se detajlistu ne bo treba več pritoževati, ker ne dobi potrebne blaga. Danes se mora priznati, da so pritožbe detajlistov upravičene. Od slabega razmerja med veletrgovci in detajlisti imajo dobiček samo tretji, ki škodujejo tako veletrgovcem ko detajlistom. To so zlasti nabavljalne zadruga. Po izčrpani debati o tem predmetu so bili sprejeti potrebni sklepi.

O načrtu pravilnika za sprejem vajencev je sprejela Zveza več predlogov, ki pa se zelo razlikujejo. Sklenilo se je zato, da bo o tem razpravljala glavni odbor Zveze. Na predlog podpredsednika Ferda Pinterja je bilo soglasno sklenjeno, da bo Zveza zahtevala dopolnitev obrtnega zakona v tem smislu, da mora delodajalec, ki sprejme vajenca, po končani učni dobi zaposlovati vajenca najmanj še pol leta.

Sprejet je bil tudi predlog člana g. Čeha, da priporoči Zveza vsem združenjem, da na svojih občnih zborih sklenejo uvedbo nedeljskega počitka.

Seja je nato obravnavala še nekatera druga vprašanja ter jih vsa rešila v najlepšem soglasju. Seja je dokazala, da je slovensko trgovstvo tudi v sedanjih težkih časih solidarno in da v slogi rešuje vsa vprašanja.

Seja osrednjega lesnega odseka

pri Zvezi trgovskih združenj je bila v soboto 30. novembra. Podrobnejše poročilo o seji priobčimo prihodnjic.

Združenje trgovcev v Ljubljani

poziva vse one člane, ki še niso zadostili okrožnici št. 2123, da nemudoma prijavijo Mestnemu poglavarstvu oddl. XXII zaloge trdega in jedrnatega mila in istočasno prosijo za podaljšanje razprodaje mila. Tudi prosijo Združenje, da mu člani živilske stroke brezpogojno vposljuje izpolnjen izkaz o zalogah živil. Zadeva je zelo nujna.

Na vse tri številke »Trgovskega lista«

naj se naroči vsak trgovec, ker le tako bo popolnoma informiran o vseh važnejših gospodarskih dogodkih ter o novih predpisih. Poleg tega pa bo na ta način tudi krepko podprl svoje strokovno glasilo, da bo moglo to še uspešneje braniti njegove interese!

Upoštevajte to in postanite naročnik na vse tri številke!

»Trgovski koledar« za l. 1941.

V vseh trgovskih krogih zelo priljubljen »Trgovski koledar« za l. 1941. je izšel in se je začel tudi že razpošiljati. Znova ga je uredil že večero roko g. Fran Zelenik. Z novim letnikom je dosegel »Trgovski koledar« že 27. letnik, kar je pač najboljši dokaz, kako priljubljen je koledar in kako ima stalen krog odjemalcev. To je tudi naravno, ker prinaša »Trgovski koledar« vsako leto tako bogato in raznovrstno vsebino in vedno tudi takšno, ki je za poslovne ljudi zelo aktualna, da ga poslovni človek kar ne more pogrešati. Iz letošnje vsebine koledarja naj navedemo nekaj posebno važnih poglavij za trgovce: Tabela za razredčenje alkohola — Blagajniška knjiga — Podatki o pridobitni, davku v fond za narodno obrambo in uslužbenskem davku. Ker so

bili ti davki letos spremenjeni, je tembolj važno za poslovnega človeka, da pozna te spremembe. Knjigovodstvo — Manufakturna stroka in tkanine — Razni nasveti — Poslovne knjige, ki se morajo voditi in kdo mora voditi te knjige — Poštna tarifa — Razne takse

— Trgovsko pismo — Pokojninsko zavarovanje itd.

Že ta kratka navedba vsebine jasno kaže, da tudi letos novi »Trgovski koledar« mnogo nudi in da ga bodo njegovi stalni odjemalci veseli. Zato pa tudi pričakujemo, da bodo ostali vsi dosedanji naroč-

niki »Trgovskemu koledarju« zvesti in da mu bodo pridobili še novih naročnikov. Saj je »Trgovski koledar« naravnost legitimacija za trgovca.

Trgovski koledar se naroča pri Trgovskem društvu »Merkur« v Ljubljani.

Občine kot posredovalke blaga

Uspešna distribucija blaga mogoča le s sodelovanjem trgovstva

V novembrski številki »Samouprave« je objavil g. Leopold Nagode članek: Banovinski prehranjevalni zavod in občine. V tem članku pravi g. Nagode med drugim tudi naslednje:

Prevod potrebuje predvsem stike z množicami. Stik ima sicer Prevod že v obstoječih organizacijah, t. j. v trgovini in združništvu, ki sta obe dobro preizkušeni organizaciji, vendar pa imata tudi svoje pomanjkljivosti. Tako združništva ni povsod, poleg tega pa je njegova prodaja vezana le na člane. Trgovina pa je sicer bolj razpredena, nima pa enotnega vodstva (?) in ni tako disciplinirana (?) ko združništvo. Manjka torej činitelj, ki bi ju dopolnjeval in ta činitelj je občina. Ta naj sodeluje pri zgradbi prehranjenosti organizacije, ki naj bo zgrajena takole: Prevod naj kot glavna reka usmerja dotok živil v deželo, od njega naj bi se cepili manjši pritoki, t. j. občine, pritoki pa naj bi se razcepili v namakovalne kanale: trgovino in združništvo. Ker pa občina sama ne bi mogla tega posla opravljati, naj prevzamejo to delo občinski preskrbovalni uradi, ki naj se ustanove v vsaki občini. Tako g. Nagode.

Namera, ki je rodila to zamisel organizacije razdeljevanja blaga, je morda dobro mišljena, toda popolnoma ponesrečena. Ze takoj prvi pogled na to zamisel pokaže njeno slabost.

Blago dovaža v deželo Prevod, ta ga oddaja občinam, te pa trgovcem in zadrugam. Zakaj pa ne bi Prevod blaga oddajal kar naravnost trgovcem in zadrugam. Zakaj ta ovinek preko občin? Zakaj se tu vpleta vmesni člen, ki vrhu vsega za ta posel sploh ni usposobljen, kar priznava tudi avtor sam, ko predlaga, da se v vsaki občini ustanove preskrbovalni uradi. Kje pa je kakšno jamstvo, da bodo ti preskrbovalni uradi kos tem nalogam, če pa jim niso dorasle niti občine?

In zakaj sploh vsa ta zamisel? Naloga Prevoda je vendar le ta, da spravi blago v deželo in da ga čim bolj razdeli med prebivalstvo. Jasno je, da bo razdelilo blago najbolje, če se bo poslužil že obstoječih organizacij. In to so v prvi vrsti trgovine, v drugi pa zadruga. Kje je razlog za misel, da te organizacije nakrat ne bi moge izvajati naloge, ki so jo skozi desetletja izvajale odlično? G. Nagode pravi, da je razlog v tem, ker ni zadruga v vsakem kraju in ker da ni trgovina disciplinirana in ker da nima enotnega vodstva. Tem argumentom ni mogoče priznati veljavnosti. Res ni zadruga v vsakem kraju, pač pa je v vsakem kraju trgovina in praksa je dokazala, da more trgovina popolnoma zagotoviti oskrbo prebivalstva, razen seveda, če se ji sploh ne pusti nabavljati blaga, kar se danes dogaja. Tudi o nediscipliniranosti trgovin ni mogoče govoriti, ker so tu predpisi, ki vsakemu trgovcu določajo tako natančno odrejeno pot, da argument o nediscipliniranosti sploh ne prihaja v poštev. Sicer pa bi bilo želeto, da bi se tudi povedalo, v čem naj bo ta nediscipliniranost. Isto je z enotnim vodstvom. To vodstvo daje država, ko izdaja predpise o trgovini, ko uvaja svojo kontrolo

nad trgovino. Kakšno enotno vodstvo naj bi bilo tu še potrebno! Saj se vendar že rajonirajo prodajni okolišči!

Prav nikjer ni videti razloga, zaradi katerega naj bi se občine lotevale trgovskih poslov, nasprotno pa je polno razlogov, ki govore proti temu. Predvsem govori proti temu izkušnja. Saj smo vendar videli, kako so občine razdeljevale koruzo za pasivne kraje! Zaradi revežev se je vpeljala vsa ta akcija s koruzo za pasivne kraje, njenih dobrot pa so bili deležni predvsem oni, ki so imeli denar, da so jo kupili. Prav pogosto se je pripetilo, da so prodajali trgovci koruzo ceneje, kakor pa občine, dostikrat pa so bili trgovci tudi tisti, ki so rešili občine posla, za katerega občine nimajo pogojev. Kje pa ima katera občina skladišče za blago, kje strokovne moči, ki znajo ravnati z blagom, kje orodje, ki je potrebno za razdeljevanje blaga itd.? In čeprav občine za ta posel niso usposobljene, se jim ta posel vsiljuje, odvzema pa tistim, ki imajo vse pogoje za ta posel! Ali je to pametno? Kaj je torej zadnji vzrok, da se to dela?

Pa še na nekaj je treba opozoriti. Občine so politična telesa, za katere se vodijo tudi hudi strankarski boji. Če danes teh ni, pa še

dolgo niso izbrisane vse posledice teh bojev. Ali pa je potem tudi dana garancija za ono objektivnost, ki je pri takšnih poslih nujno potrebna? Trgovina daje takšno jamstvo, ker trgovec ne sprašuje odjemalca po njegovem naziranju.

V našem javnem življenju se je silno udomačilo šablonsko reševanje vprašanj. Ena takšnih šablon je tudi ta, da se smatra občino za ono organizacijo, na katero se morejo nalagati vedno nove naloge in dolžnosti, ne da bi imele občine za to le primeroma zadostna sredstva. Posledica tega nerazmerja med dolžnostmi in sredstvi mora biti samo negativna.

Aprovizacija prebivalstva ni lahek posel in zato je treba lotiti se tega posla z največjo objektivnostjo in premišljenostjo. Predvsem pa bi bilo skrajno lahkomišlno odklanjati pomoč, ki se nudi od dobro organizirane trgovine in namesto te zanesljive pomoči že z neko trmoglavostjo nalagati to delo občinam, ki niso usposobljene za ta posel. Več ko zadovoljni moramo biti, če bodo mogle občine zadostiti vsaj tej svoji nalogi, da bodo pomagale revnemu prebivalstvu, več od njih zahtevati pa ni niti pametno niti koristno. Vsak naj opravlja svoj posel dobro, pa bo vsem nam bolje!

Cene v Ljubljani znova narasle

Statistični odsek mestnega poglavarstva v Ljubljani sporoča:

V zadnjih 14 dneh se je zopet podražila vrsta živilskih potrebščin. Vzroki so deloma splošnega sezijskega značaja (tako pri sadju: jabolka, hruške, ki so se močno podražile, kakor tudi pri skoro vseh vrstah sočivja), deloma pa se že kaže vpliv povečanega povpraševanja v zvezi z bližajočimi se prazniki (podražitev orehov, suhih češpelj). Težje pa se bo v gospodinjstvu občutila podražitev zaradi splošnega naraščanja cen, ki se še vedno ni ustavilo, čeprav v zadnjih 6 tednih počasneje napreduje, kar se kaže tako v pojemanju dostotnega naraščanja za zadnje tri tgotovitve indeksa (november in december +3,1, +1,3 in +0,4) kakor tudi v primerjavi z novembrskim in decembrskim gibanjem cen preteklega leta (ko je padel dvig cen od 43,2% na 41,4% in na 36,6%).

V tej zvezi je omenili dvig cene telečjega mesa. Od špecerijskega blaga pa je posebno občutna podražitev soli, petroleja ter kave (surove Portorico in pražene), ješprenja, ješprenjčka in ajdove moke. Podražil se je močno tudi poper, kar pa zaradi primeroma male porabe ne obremenjuje močno družinskega proračuna. Prav tako še vedno narašča cena premoğu.

Kot delno razbremenitev gospodinjstvih stroškov, ki pa seveda zdaleka ne odtehta gornje podražitve, je omeniti pocenitev (nedvomno sezijsko) fig, limon ter kisle repe, kolerabie in pora.

Zaključno se pokaže, da so se podražili stroški prehrane v zadnjih 14 dneh novembra za 0,4%, v primeri s 1. decembrom preteklega leta pa je podražitev še vedno zelo občutna, saj znaša do bro tretjino (36,6%).

Politične vesti

Bolgarski listi pišejo v zvezi z izjavo trgovskega ministra Zagorova, da hoče Bolgarska za vsake ceno ohraniti mir ter da je sedaj upanje, da bo evropski jugovzhod zimo mirno preživel.

Glasilo romunskih legionarjev »Cumandule« piše, da dokazuje obisk Soboljeva v Sofiji, da se Sovjetska Rusija vedno bolj zanima za Balkan.

V bolgarsko pristanišče Burgas je prišla sovjetska vojaška misija. V zvezi s tem so se razširile vesti, da je bolgarska vlada pristala na to, da si tu zgradi Rusija svoje pomorsko oporišče.

»Eurentuk«, eden vodilnih romunskih listov, ki je znan po svojih dobrih zvezah z Nemci, piše, da se morajo Romuni zavedati dolžno-

nje politike je načelo varnostnih, ne pa interesnih sfer. Zato je Sovjetska Rusija proti temu, da bi se vojna razširila na Turčijo ali na Balkan. Z Japonsko bi mogla Sovjetska unija skleniti pakt samo, če bi se japonske čete umaknile iz Kitajske.

Tako iz Berlina ko iz Londona izjavljajo, da jim ni nič znano o neki novi posredovalni akciji za mir, o kateri poročajo iz Vichyja. Po tej vesti naj bi posredoval za mir predsednik Portugalske Salazar.

V angleški spodnji zbornici je bil odklonjen s 341 proti 4 glasovom predlog neodvisne delavske stranke, da bi angleška vlada vendarle storila potrebne korake za sklenitev miru, ki da ni nič nečastnega. Ostro je odgovoril na ta predlog voditelj delavske stranke major Attlee, ki je tudi izjavil, da je danes vsaka razprava o vojnih ciljih nemogoča. Osnovno misel vojnih ciljev pa je itak že označil kralj v svojem prestolnem govoru.

Vodja nemške policije Himmler je sklical vse policijske načelnike iz vseh od Nemcev zasedenih pokrajin ter je imel z njimi važen posvet o bodočem delovanju nemške policije v teh krajih.

Italijansko 180. uradno vojno poročilo pravi, da so bili na grški fronti odbiti novi številni napadi grških čet, katere napade je topništvo močno podpiralo, od vztrajnega odpora italijanske vojske. Italijanske čete so deloma prešle v protinapade. Nad Tirano je bila letalska bitka in so Italijani sestrelili 6 sovražnih letal, dočim so sami izgubili samo 3 letala.

39. poročilo grškega štaba pa pravi: V ozemlju severno od Premetija je bil zlomljen z artiljerijo sovražni odpor. Napad sovražnih tankov je bil odbit. Grške čete so nato zasedle Premetij in ujele 500 italijanskih vojakov. Zapadno od Podgradca so bili ljuti boji in so si grške čete priborile važen uspeh.

Po ameriških poročilih so Grki prodri ob obali že do predmestij pristanišča Santi Quarante. Pri Argirokastru so grške čete prodrele z zapadno in vzhodno od mesta ter Italijani mesto že evakuirajo.

Italijani pošiljajo v zadnjem času okrepiteve na fronto tudi po letalih, kakor poročajo Grki.

»Popolo di Roma« odgovarja ameriškim novinarjem, ki so izrekli svoj dvom, če bo mogla Italija prenesti zimo, ker ji je zaradi blokade zaprt dovoz živil in surovin. Rimski list pravi, da je ta strah nepotreben, ker krije danes Italija 95% vseh svojih potrebščin z lastnimi silami.

Nemška letala so zopet močno bombardirala London in Birmingham, angleška pa Düsseldorf in Turin, kjer je bil zlasti napaden vojni arzenal. Tudi Fiatove tvornice so bile močno napadene.

Angleška admiraliteta javlja, da je bilo v tednu od 18. do 25. novembra potopljenih angleških ladij s skupno 75.500 tonami ter 3 zavezniške ladje z 12.400 tonami. Nevtralna ladja v tem tednu ni bila nobena potopljena.

Med irsko in angleško vlado je bil dosežen sporazum, da bodo obrocni onih angleških mest, ki so posebno trpela zaradi bombardiranja, evakuirani na Irsko. Ze do božiča bo prepeljanih na Irsko 25 tisoč otrok.

Nad 30 občinskih svetov je razpustilo francosko notranje ministristvo.

Angleška diplomacija dela z vso intenzivnostjo za sklicanje velike panarabske konference.

V ameriškem finančnem ministristvu je bila važna konferenca o finansiranju angleških naročil v Ameriki. Konference so se udeležili: fin. minister Morgenthau, mornariški Knox, vojni Stimson, poveljnik vojske gen. Marshall, namestnik zun. ministra Sumner Welles in drugi. O konferenci ni bilo izdano sicer nikako uradno poročilo, vendar pa se poroča, da se je razpravljalo o angleških naročilih. Padel je predlog, da bi mogla Vel. Britanija naročati vojni material na tej podlagi, da bi ji dali ameriški bančniki 2,5 milijarde dolarjev posojila, za kar naj bi Vel. Britanija zastavila za 5 let svojo zlato proizvodnjo.

Član ameriške vlade je izjavil, da bodo dale Združene države Vel. Britaniji na razpolago veliko število trgovinskih ladij.

Vel. Britanija je dosedaj naročila v Združenih državah 12.000 letal in so bila ta naročila odobrena.

Iz Cunkinga poročajo, da je bil poraz japonske vojske v Hopeju večji, kakor pa se je prvotno mislilo. Japonci so izgubili v teh bojih okoli 20.000 vojakov. Nadalje se poroča, da ima maršal Čangkajsek zdaj okoli 3 milijone dobro izvežbanih in opremljenih vojakov.

Diplomatski odnosi med Siamom in Indokino še niso pretgranji in politični krogi upajo, da bo mogoče vendarle doseči med obema državama sporazum in tako preprečiti vojno.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 30. novembra navaja naslednje spremembe (vse v milijonih din):

Skupna kovinska podloga se je zvišala za 31'8 na 2.594'0.

Devize izven podloge so narasle za 2'5 na 611'1.

Vsota kovane denarja se je zmanjšala za 8'6 na 185'9.

Posojila so se skupno dvignila za 25'2 na 1.827'5, in sicer so narasla menična posojila za 123'3 na 1.715'0, lombardna pa so padla za 98'1 na 112'3.

Postavka vrednostnih papirjev je znižana za 43'0 na 317'4.

Razna aktiva so padla za 23'7 na 1.833'8.

Eskont benov za narodno obrambo se je povečal za 254 na 6.298.

Obtok bankovcev se je povečal za 421 na 13.362'7.

Skupna vsota obvez na pokaz je padla za 175'4 na 3.065'7.

Skupno kritje znaša sedaj 25'26 odstotka, samo zlato pa 20'99%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Mestna hranilnica v Osijeku se je odpovedala zaščiti s 1. januarjem. Ban dr. Subašić je zato razrešil dolžnost sedanjega komisarja pri hranilnici.

Bolgarska narodna banka je znižala obrestno mero od 5% na 5%. Kdaj pa bo naša Narodna banka znižala obrestno mero?

Združene države Sev. Amerike so izvozele v oktobru vojnega materiala za 193 milijonov dolarjev. Od tega je šlo v Anglijo materiala za 170, v Kanado za 5,5, v Nizozemsko Indijo za 11,16, v Avstralijo za 1,2 in na Kitajsko za 0,9 milijona dolarjev.

Navodila glede izvoza lesa

Kontrola izvoza lesa in gozdnih proizvodov

Osrednji lesni odsek opozarja na naslednja navodila Direkcije za zun. trgovino glede izvoza lesa:

I. Podaljšanje prehodnega režima za lesni izvoz

V zvezi z naredbo o kontroli izvoza gozdnih proizvodov je trgovinski minister podaljšal do dne 31. decembra 1940. prehodni režim za uveljavljanje te izvozne kontrole. Potemtakem se izvažajo gozdni proizvodi razen onih iz tar. post. 91 in 92 do 31. decembra na podlagi potrdil o zavarovanju valute. Začeti s 1. januarjem 1941. pa je potrebno za izvoz vseh vrst gozdnih proizvodov brez izjeme potrdilo Direkcije za zunanjo trgovino.

II. Izvoz gozdnih proizvodov po 1. januarju

Za izvoz, ki se bo vršil po 1. januarju 1941., mora izvoznik pravočasno zaprositi za izvozno potrdilo Direkcije za zunanjo trgovino. Prošnje se vlagajo v soglasju s

POSOJILA

različna, preskrbim hitro in brez kakšnega predplačila

Rudolf Zorc

LJUBLJANA - Gledališka 12
Znamka 3 din

predpisi naredbe o kontroli izvoza lesa, lesnih izdelkov ter gozdnih proizvodov, ter po podrobnejših navodilih, ki jih bo izdala Direkcija za zunanjo trgovino in katera bo sporočila interesentom po pristojnih strokovnih organizacijah.

III. Izvozni režim za drva, celulozni les in oglje

Za izvoz gozdnih proizvodov iz tar. post. 91 in 92 (drva za kurivo, celulozni les in oglje) je še sedaj potrebno izvozno potrdilo Direkcije za zunanjo trgovino. Prošnje za izdajo teh potrdil za predmete, našteje v gornjih tar. postavkah, morajo pošiljati izvozniki neposredno na naslov Direkcije za zunanjo trgovino, Beograd, poštni predal 818. V prošnji morajo biti navedeni naslednji podatki:

1. Ime in sedež (natančen naslov) domačega izvoznika.
2. Ime in sedež (natančen naslov) tujega uvoznika.
3. Datum zaključka in rok, do katerega se mora dobava izvršiti.
4. Vrsta in natančen opis blaga (takovost, dimenzije itd.).
5. Količina v tonah, za vsak sortiment posebej.
6. Prodajna cena (za vsak sortiment posebej), franko jugoslovanska meja oz. fob jugoslovansko pristanišče.
7. Vrednost izvoza.
8. Nakladalni kraji.
9. Če je blago lastne produkcije.
10. Izhodna obmejna postaja ali pristanišče v državi.
11. Način plačila blaga.
12. Če je za dotični izvoz že bilo izdano uvozno dovoljenje v državi opredelilne, številko in datum tega dovoljenja.

Prošnji se mora priložiti:

1. kupoprodajni dogovor za dotični izvoz v originalu.
2. Pismo pooblaščenega denarnega zavoda, naslovljeno na Direkcijo za zunanjo trgovino za devizno direkcijo Narodne banke, s katero

se zahteva dovolilo za izdajo valutnega potrdila za dotični izvoz. Direkcija za zunanjo trgovino bo dostavljala izvozniku skupno svoje izvozno potrdilo in dovolilo devizne direkcije Narodne banke. Na podlagi teh dokumentov naj zahteva izvoznik in bo tudi dobil od pooblaščenega zavoda valutno potrdilo, ki je poleg izvoznega potrdila Direkcije za zunanjo trgovino potrebno za izvozno carinjenje.

Devizna direkcija Nar. banke ne bo več izdajala deviznih dovolil za izvoz gozdnih proizvodov iz tar. post. 91 in 92 na prošnje, ki bi ji bile dostavljene mimo Direkcije za zunanjo trgovino.

IV. Navodila izvoznikom, ki imajo valutno potrdilo za izvoz drv, celuloznega lesa in oglja

Izvoznikom proizvodov iz tar. post. 91 in 92, ki že imajo veljavna in neizkoriščena valutna dovoljenja, ni treba svojim prošnjam, poslanim na Direkcijo za zunanjo trgovino, priložiti tudi pismo za devizno direkcijo Narodne banke, s katerim se zahteva devizno dovolilo. Ti izvozniki morajo namesto tega priložiti prošnji neizkoriščeno valutno potrdilo, ki ga imajo.

V. Taksa o kontroli izvoza gozdnih proizvodov

Prošnje, poslane Direkciji za zunanjo trgovino, morajo biti kolokovane z 10 din ter še z 20 din za vsako potrdilo, ki se v prošnji zahteva. Pismo na devizno direkcijo Narodne banke ni treba kolokovati. Pri izdaji izvoznih potrdil pobira Direkcija za zunanjo trgovino posebne takse, predpisane z odlokom trgovinskega ministra.

VI. Prejemanje valutnih potrdil

Izvozniki gozdnih proizvodov brez razlike (vključno tudi onih iz tar. postavk 91 in 92), ki so prejeli izvozno potrdilo Direkcije za zunanjo trgovino, nimajo pa še valutnega potrdila za ta izvoz, morajo zahtevati izdajo tega potrdila po dosedanjem postopku od pooblaščenih zavodov ter morajo zavodu predložiti tudi izvozno potrdilo, ki jim ga je izdala Direkcija za zunanjo trgovino. V nujnih in upravičenih primerih (če je blago že naloženo in pripravljeno za izvoz), se morejo pooblaščen zavodi obrniti tudi telefonično na Devizno direkcijo Narodne banke, oddelek za zunanjo trgovino.

Kaj bo s kožami?

Pred par dnevi je banska uprava izdala objavo, s katero se trgovci s kožami in usnjem in vsi oni, ki imajo s tema dvema predmetoma opraviti, opozarjajo, da se v smislu naredbe z dne 4. oktobra leta 1940. kože ne smejo dražje prodajati kakor je bila njih cena 4. oktobra. V kratkem je pričakovati maksimiranje cen surovim kožam in usnju in je verjetno, da bo maksimalna cena nižja, kot je bila ona dne 4. oktobra. Banska uprava pravi, da doslej še ni rešila nobene prošnje za zvišanje cen za ta dva predmeta, ker bi sicer maksimiranje cen oteževala.

Do tu je vse v redu in je le pozdraviti ukrep oblasti, ki gre za tem, da se prepreči ali vsaj omeji neprestano dviganje cen, ki tako zelo neugodno vpliva na kupno moč prebivalstva. Malo pa je ukrepov, ki bi v vsakem pogledu

le ugodno vplivali. Tako tudi prej navedeni. V naslednjem prinašamo dopis iz krogov trgovcev kož iz severnih krajev Slovenije, ki je za sedanje razmere značilen. Dopis se glasi:

»Banska uprava nam je te dni pod strogo kaznijo zapretila, da ne smemo prodajati surovih kož dražje kot do 4. oktobra 1940., ko so nove določbe glede cen kož in usnja stopile v veljavo. Mi trgovci s kožami smo s tem razglasom zelo udarjeni, ne morda zaradi vsebine objave, ampak zaradi posledic. Banska uprava pravi, da se kože ne smejo prodajati dražje kot omenjenega dne. Dobro, toda v cenji takrat in danes je velikanska razlika. Mi trgovci redkokdaj kupujemo surove kože direktno, ker tega ne utegnemo in smo priklonjeni na poslovne prostore. Le malo nas je, ki bi imeli posebne namočevalce, ki bi hodili od mesarja do mesarja, pa tudi od kmeta do kmeta (pri zakolu doma) in kupovali kože. Trgovci so zato v pretežni večini navezani na ponudbe, ki jih prejmejo od interesentov. Med prodajalci kož pa tudi ni mnogo mesarjev, ker se ti s to kupčijo manj bavijo. V glavnem so naši dobavitelji prekupčevalci, ki delajo deloma na lastni riziko, deloma pa imajo provizijo od nakupa. Ti posredovalci so v glavnem oni, ki so sedaj povzročili zmedo na trgu kož.

Prekupčevalec, ki se navadno z nakupovanjem kož bavi le postransko, smatra danes svoj posel za mnogo važnejši, ker je dandanes zaradi nezadostne množine razpoložljivega blaga zelo dobičkonosen posel, zato pridno hodi po deželi in kupuje kože. Navadno se ti prekupčevalci rekrutirajo iz vrst posredovalcev v trgovini z živino, ker tudi ti hodijo od vasi do vasi in poizvedujejo za živino in svinje. Ti prekupčevalci skušajo kupiti od kmeta ali mesarja kože po

kolikor mogoče nizki ceni, nam pa jih ponujajo po vedno višji ceni in pri tem zaslužijo čedne tisočake. Če je postala od izbruha vojne dalje živina draga, nima mesar od tega mnogo haska, tudi fabrikant ne bo od povišanja bogve koliko zaslužil. Hasek ima v prvi vrsti prekupčevalec, ki žene cene navzgor. On dobro ve, da je vedno manj kož na razpolago in da zato usnarne plačujejo, če treba, vsako ceno, samo da dobe surovine, to je kože. Cene se navijajo, ker zlasti na deželi ni nobene, ali vsaj ne učinkovite kontrole. Težko je zasačiti moža, ki je vedno na nogah in hodi iz kraja v kraj. Ne ve se desti, kaj počne in s čim vse trguje. Mesar in kmet sta zadovoljna, če jima možakar ponudi sprejemljive cene. Prekupčevalec je precej in ti skušajo drug drugemu pred nosom odnesti blago in se jim trud tudi bogato izplača. Mesar bo seveda rajši dal blago onemu, ki mu več ponuja. Cene kožam ne narekuje več producent, ampak prekupčevalec, ki ima od te trgovine tudi največ dobička.

Posledice banove objave so že očitne. Ko je nekaj trgovcev s kožami opozorilo prekupčevalce na najnovejšo odredbo glede cen, so nekateri javno izjavili, da ne bodo več nakupovali kož po stari ceni, ker da se jim to več ne izplača. Saj so imeli nekateri dobička do 20% in celo do 30%, in to v času, ko se nam, legalnim trgovcem, ki moramo nositi vsa davčna bremena, predpisuje maksimalni zaslužek, ki ni niti del tega, ki ga posredovalci vtaknejo v žep. Drugi so zopet izjavili, da kož vendar ne morejo prodajati po 20 ali 22 din, kolikor so stale pred dvema mesecema, ko blago lahko spravijo v denar že po 35 din za kilogram pri govejih kožah in še dražje.

Res, kož je naenkrat zmanjkalo. Mi legalni trgovci jih le težko dobimo. Imamo sicer ponudbe za nakup, toda po visokih cenah, ki bi jih nam tovarne sicer radi dovolile, ki nam jih pa banova objava prepoveduje. Iz te zagate je treba najti izhod.

Ako se izdane naredbe glede cen kožam in usnju prekličejo, bo blago vedno dražje in od tega bo imel eden ali drugi morda hipen dobiček, nikakor pa ne trajnega, široke mase prebivalstva pa bodo hudo udarjene in si ne bodo mogle več kupovati obutve. Tudi bi avtoriteta oblasti trpela, ako bi uredbo ukinila. Ni drugega izhoda, kot da se cene hitro maksimirajo, potem bo vsaj kolikor toliko red in bodo organi oblasti lahko nastopili proti kršiteljem, to je onim, ki se določenih cen ne bi držali. Prehod bo sicer malce težak in bodo imeli nekateri izgube, toda brez teh bo težko šlo. Izgube pa bodo imeli v prvi vrsti prekupčevalci, ki so z brezsmiselnim navijanjem cen kož hoteli izpodbiti konkurenco in so povzročili sedanji nevzdržni položaj. M. N.

Registrirno blagajno

National Cash Register, poniklano, kakor novo, prodaja Josip Jagodič, Celje

Dobave

Direkcija pošte, telegrafa in telefonov v Ljubljani razpisuje dobavo: 3000 natičev št. 3, 1000 natičev št. 2 in 2000 kovanil žebeljev z direktno pogodbo na dan 19. decembra t. l. Pogoji po din 40— v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg št. 2, I. nadstropje, soba št. 41.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe

Za vse vloge in obveze hranilnice **jamči** → Mestna občina ljubljanska

Davčni svetovalec

Katere knjige se morajo voditi za davčne namene?

G. F. S. v L.

Vprašanje: Ali zakon o neposrednih davkih prepušča v polnem obsegu davčnemu zavezanemu odločitev, ali in katere knjige naj vodi v svojem knjigovodstvu, oz. kaj določa glede načina knjigovodstva?

Odgovor: Zakon o neposrednih davkih ne predpisuje, katere knjige je treba voditi in po katerem načinu. Zadovoljuje se samo z določilom, da se morajo voditi knjige, brez katerih se ne more ugotoviti pravi uspeh poslovanja. Vendar pa pravilnik k čl. 107.a zakona o neposrednih davkih izrečno določa, da se smatrajo kot knjige, katere se vsekakor morajo voditi, naslednje: 1. inventar z navedenimi popisom vse imovine trgovine; 2. dnevnik, ki je lahko za vse posle eden ali pa za vsak posel drug, n. pr. dnevnik za gotovinske posle, dnevnik za kreditne posle, dnevnik za došle in poslanske fakture, poseben dnevnik za mešne posle itd. Pri dvojnem knjigovodstvu je predpisana tudi glavna knjiga, da se v njo vpisujejo po posebnih računih vse vknjižbe iz dnevnikov, ni pa potrebna posebna glavna knjiga, če se vodi ameriški dnevnik. Razen navedenih knjig se morajo voditi, če to značaj in obseg poslovanja in ustroj knjigovodstva zahtevata, tudi še druge knjige, n. pr. blagajniška knjiga, knjiga valut, knjiga menic, knjiga dolžnikov in upnikov, knjiga vrednostnih papirjev, knjiga izdanih garancij, razne skladiščne knjige, knjige o gibanju surovin, blagovna knjiga itd.

Druhih konkretnih določil zakon oz. pravilnik o poslovnih knjigah ne vsebuje, pač pa vsebuje zakon v čl. 107.a kazenska določila, ki zadenejo onega, ki ne vodi knjig tako, da se more na njihovi podlagi ugotoviti pravi uspeh poslovanja (kazen 10.000 do 500.000 dinarjev), če ne izkazujejo knjige vsakega tudi najmanjšega delca poslovnega dohodka (kazen do 200.000 din). Kazen je zapretna tudi za primer, če davčni zavezanec, ki je dolžan voditi knjige, davčnemu oblastvu na pismeno zahtevo ne dovoli vpogleda v vse knjige, katere vodi, vstevši priloge za račune.

Ali so res dobave vina za vojaštvo proste trošarine na vino?

N. N. v K.

Vprašanje: Vojaštvu sem dobavil vino in v računu navedel tudi državno trošarino na vino, vendar mi jo je likvidator črtal, češ da so dobave vina za vojaštvo proste vsake trošarine, finančna kontrola pa trdi, da ji o taki oprostitvi ni ničesar znanega. Kaj naj ukrenem, da pridem do svoje pravice? Ali naj se pritožim in izposlujem odločbo, da lahko vložim tožbo na državni svet?

Odgovor: Na vino se pobira državna trošarina šele od dne 1. januarja 1940., prej pa je bila ta trošarina banovinska. Likvidacijski organ vojaške uprave je imel pred očmi vsekakor še stanje pred dnem 1. januarja 1940., kajti po čl. 74. zakona o administraciji vojske in mornarice se za potrebnosti, ki jih nabavlja vojska, ne plačujejo pač nikakršne obične, sreske in oblastvene (torej vobče samoupravne, torej tudi banovinske) davštine in takse, nikjer pa ni rečeno, da se ne plačujejo tudi državne trošarine. Zato ima finančna kontrola prav, da ji o kaki oprostitvi vina od državne trošarine ni nič znano. Po našem mnenju vam ne kaže, da si izposlujete odločbo in da vlagate ev. tožbo na državni svet, ampak zadostuje že opozoritev likvidacijskega organa

Obramba trgovca je v njegovi zavednosti

V težkih časih se resnica še prav posebno spozna. In danes preživljamo takšne čase, ko divja okoli nas vojna ter hiti razdejeti vse, kar je človeški duh ustvaril v teku generacij. A tudi v našem domačem javnem življenju doživljamo težke čase, še prav posebno pa trgovci. Od povsod se mečejo trgovcem polena pod noge, se ovirajo njih delo, pri tem pa nalagajo vedno nova bremena, istočasno pa se postopa proti trgovcem, kakor da bi oni bili krivi ne le draginje, temveč tudi težkih časov. Vse nezadovoljstvo, ki ga povzroča draginja in ki bije tudi trgovca, pada na trgovstvo, pri tem pa s svojimi protitrgovcu naperjenimi predpisi pomaga še oblast, ki živi v znatni meri od davkov trgovca. Nič pa se ne reče nabavljalnim zadržam in konsumom, pa čeprav so tudi njih privilegiji krivi, da mora država vedno bolj stopnjevat davčno breme in uvajati vedno nove takse, ker pač od privilegiranih zadržev ne dobi tistih dohodkov, ki bi jih morala dobiti, če bi vladala davčna enakopravnost.

V takšnih časih mora biti trgovec še prav posebno čuječ, da vzdrži vse napade, da obvaruje svojo existenco in da poleg tega še skrbi za pravilno upoštevanje gospodarskih interesov. Kajti objektivna sodba mora priznati zlasti slovenskemu trgovcu, da se je vedno boril ne le za interese svojega stanu, temveč tudi za interese gospodarstva in vsega naroda, s katerim je neločljivo zvezan.

Posebno veliko priznanje pa gre trgovcu, da je vedno delal z vsemi svojimi silami na to, da je bilo dovolj blaga na razpolago, da je obvaroval prebivalstvo pred pomanjkanjem. Njegova velika zasluga je, da ni bilo naše ljudstvo brez potrebnega blaga.

V tem velikem boju, ki ga vodi trgovec danes za državo, za gospodarstvo in vzporedno tudi za sebe, pa bi trgovec že davno podlel, če mu ne bi dajala vedno nove moralne sile njegova stanovska zavest. Ta zavest mu je dala moč, da je ovrzel vse napade na trgovstvo, da je vsaj v znatni meri zlo mil gonjo proti trgovstvu. Ta gonja je zavzela že takšen obseg, da je bila že ogrožena existenca trgovca. Ni pa še čisto zatrta in še

na stvarni položaj, da manjkajoči znesek dodatno likvidira, z zahtevo, da manjkajoči znesek nakaze v gotovem roku, če ne, boste vložili sodno tožbo. Preden dobite odločbo in ev. rzsodbo od državnega sveta, lahko preteko leta in vam ne kaže, da čakate-toliko časa na denar.

Stane Megušar:

Prodajanje je umetnost (Konec.)

Tako se mora trgovec zavedati svoje naloge in jo tudi izpolniti, toda kaj, če se mu ob izpolnitvi vseh navedenih zahtev pripeti, da mu je blago, ki si ga stranka želi, pošlo, pa ga utegne morda v kratkem dobiti.

Zanimivo je, kako se obnašajo ob tej zadregi razni narodi. Turek se ne gane. Anglež odkima. Španjolec: S takim blagom, kakor si ga želi ekselencia, se ne bavim. Francez poreče: Imam vse, toda prav to blago je pošlo pred eno minuto. Madžar: Ne v enem tednu, pač pa v eni uri bo cel vagon tega blaga tu. Nemeec nas pouči, da je blago iz mode in ga nosijo samo ljudje slabega okusa. Ima sličen predmet najboljše kakovosti in najmodernejši. Američan pa napri kupecu namesto nogavice nagačeno želvo. Kako pa pri nas? Navadno slišimo popolnoma pre-

vedno doživljamo nove poskuse, da bi se trgovina izločila iz razdeljevalnega procesa blaga in čisto zatrla.

Zato pa je tudi potrebno, da so trgovci zlasti v sedanjih časih prav posebno stanovsko zavedni, da so vsi krepko združeni v svojih organizacijah in da za zmago svojih pravic tudi nekaj žrtvujejo, če je to potrebno. V čast in priznanje slovenskim trgovcem se mora reči, da so v težkih časih tudi storili svojo dolžnost do svojega stanu. Z ustanovitvijo obrambnega sklada so dokazali svojo zavednost in požrtvovalnost.

Baš zato, ker je velika večina trgovcev dokazala, da je zvesta svetlim tradicijam slovenskega trgovstva, tembolj zabole zavednega trgovca posamezni primeri stanovske nezavednosti, pa naj so ti še

Nemško-romunska gospodarska zveza

Zaradi obnove romunskega gospodarstva je zaprosila Romunija Nemčijo za pomoč. Nemčija se je tej prošnji odzvala, nakar je bil za izvajanje 10letnega gospodarskega načrta sklenjen sporazum, ki med drugim določa:

1. Nemčija bo dala Romuniji potrebne dolgoročne kredite.
2. Za nadaljevanje sedanjega sodelovanja pri pospeševanju kmetijstva in gozdarstva bo dala Nemčija potrebne orodje in stroje ter potrebne naprave za izsuševanje in namakanje zemlje.
3. Za načrtno pospeševanje industrije v Romuniji v okviru nove Evrope bo dala Nemčija svojo tehnično in finančno podporo.

Spomladanski dunajski velesejem 1941

Ta velesejmska prireditel bo od 9. do 16. marca 1941. Prireditel bo v znaku kmetijstva, gozdarstva in mlekarstva gospodarstva, organizirala pa se bo v najožjem sodelovanju z državno prehranjevalno ustanovo Reichsnährstand. Ponudbe razstavljalcev se bodo prilagodile predvsem potrebam jugovzhoda ter bodo obsegale proizvodne dobrine, ki so potrebne kmetijstvu srednje in južnovzhodne Evrope.

Pričakuje se številen obisk kmetovalec iz Nemčije in južnovzhodnih držav. Celotna avtomobilska industrija rajha in protektorata, ko tudi velika industrija avtomobilskih sestavnih delov in avtomobilskega orodja bo izkoristila tudi sedaj priliko, da s svojim sodelo-

tako redki.

Takšen dokaz stanovske nezavednosti smo doživeli v laškem okraju, ko je neki dobro situiran in sicer naobražen trgovec odgovoril na akcijo za obrambni sklad z besedami: »Nič ne dam, ker se bom že sam branil.«

Zalostna je takšna nezavednost in ni v čast dotičnemu trgovcu. Kajti ta trgovec ruši slovo slovenskega trgovstva, ta kviri njegov ugled, ta škoduje slovenskemu trgovstvu, ta žaga vejo, na kateri sedi. Naj se ne bi zgodilo, da bi ta trgovec na lastni koži občutil, kaj se pravi, kadar se trgovec ne more opreti na svoje organizacije! Upamo pa, da te vrstice ne bodo padle na nerodovita tla in da nam ne bo treba še kdaj konstatirati tako žalostne primere stanovske nezavednosti!

4. Romunija bo v okviru desetletke zgradila železniške zveze in petrolejske vode do romunskih tržišč, Nemčija pa bo dobavila material za izvedbo teh del.

5. Nemčija bo dala tudi kredite za izpopolnitev romunske industrije ter denarnih osnov.

6. Nemčija bo dala na razpolago potrebne strokovnjake.

7. Nemški trg je zagotovljen romunskim proizvodni, še naprej pa se bo delalo na to, da se blagovna izmenjava med Nemčijo in Romunijo poveča.

8. Obe vladi ugotavljata, da se je nemško-romunsko sodelovanje že začelo in da je v korist obeh narodov.

vanjem na spomladanskem dunajskem velesejmu razprostre pred izvozniki in drugimi interesi obsežne detajlirane ponudbe. Tudi ta velesejem bo imel obeležje Dunaja ter bo nudil pregled nemškega ustvarjanja v modi, umetnem obrtu in v industriji okusa.

Tekstilna skupina bo razširjena. Vedno večji potrebi po prostoru bo ustregla uprava velesejma s postavitvijo novih zgradb.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično sni in obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sni, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 46. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Š. Sušec: Neposredni davki, II. izdaja

Glede na vprašanja, ki smo jih prejeli iz vrst številnih interesentov za Sušecovo knjigo »Neposredni davki«, smo izvedeli od g. avtorja, da je nova (II.) izdaja knjige »Neposredni davki«, s prečiščenim in razširjenim besedilom, vsemi normativnimi razpisi in komentarjem že v tisku in da izide ta knjiga konec meseca januarja 1941. — V platno vezana knjiga bo obsegala 760 strani in je naročila nanjo nasloviti na avtorja — Ljubljana, Beethovnova ulica 15.

Na Sušaku ni prometa

V sušaškem pristanišču je zaradi vojne promet popolnoma zastal. V pristanišču so le naši parniki obalne plovbe, ladje tujih zastav se vidijo silno redko. Zaradi tega je zastalo delo v pristaniščih in brezposelnost je zelo narasla.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

*
Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrance, journae, šolske zvezke, mape, odicmalne knjižice, risalne bloke itd

Zunanja trgovina

Naša delegacija za nakup sovjetskega bombaža je vendarle odpotovala v Moskvo. Pogajala se bo za nakup 4000 ton bombaža v vrednosti do 2 milijonov dolarjev.

Pri zadnjih trgovinskih pogajanjih z Nemčijo je bilo sklenjeno, da se cena koruze, ki jo bomo dobavili Nemčiji, določi tik pred začetkom izvoza te koruze v Nemčijo. Prizad je sedaj dosegel s posebno nemško delegacijo sporazum o ceni koruze, da je doseženi sporazum ugoden.

Med britansko in turško vlado je bil dosežen nov sporazum o trgovinskem in plačilnem prometu med obema državama. Z novim sporazumom se bo trgovinski promet med obema državama znatno povečal. Razmerje med angleškim funtom in turško liro ostane neličpremenjeno.

Britanska finančna delegacija v Madridu je sklenila sporazum s španskim deviznim zavodom. Sporazum se nanaša na plačilni promet med Španijo in njenimi kolonijami ter Vel. Britanijo. Posledica tega sporazuma bo, da bodo osvobojena blokirana španska dobroimetja v Angliji.

Proizvodnja petroleja se je v Romuniji od avgusta dalje skrčila od dnevnih 1700 na 1400 vagonov. Uradno se navajajo kot vzrok prometne težave.

prosto priznanje: »Nimamot« To pa je zelo škodljivo in ustvari slab vtis na kupeca in ostale navzočne goste, zato je mnogo boljše dostojno opravičilo: »Nam je pravkar pošlo, a upamo na skorajšen prejem novega blaga.«

»Vse zanj — za kupeca, mojega prijatelja in njegovo zadovoljstvo!« To geslo mora biti gonilna sila ter os vsemu trgovčevemu prizadevanju in stremljenju. Zato bo tudi zaključek prodaje učinkovit in ne vsiljiv. Prav je in tudi dovoljeno je po zaključku prodaje ponuditi oz. predlagati kupcu še kak predmet v nakup, ki je v neposredni zvezi s kupljenim. Tako n. pr. k srajci še okusno samoveznico, k čevljem primerne nogavice, k obleki klobuk, k plašču šal itd.

Kaj pa z onim, ki ni ničesar kupil? Pozornost in ljubeznivost ne smeta biti nič manjši, pač pa kvečjemu še večji. Zagotoviti mu moramo, da smo bili veseli njegovega poseta in da bi ga radi znova videli, ker smo mu vedno

pripravljani nuditi vso svojo dobro voljo in naklonjenost. Tudi pozdrav naj ne bo nič manj ljubezniv in prisrčen, obenem z zahvalo in željo skorajšnjega svidenja, kar naj bi bilo še posebno toplo izraženo.

Kako pa z obliko zavitka? Tudi zanj je treba vaje in zopet vaje ter zdravega okusa in prirodnega čuta za to. Kajti blago mora biti zavito dobro, lepo in tudi praktično za kupeca, da se lahko nese. Kdor ne posveča zavijanju blaga zadostne pažnje, more kaj kmalu spoznati, zlasti prav pri damah, kako upravičeno je smatrati tudi zavitek za važen činitelj uspešne prodaje.

Trditel, da je prodajanje umetnost, ki zahteva vzgojenega in prirodno nadarjenega človeka, se najbolj spozna ob slovesu kupca, ki more oditi z dobrim ali slabim vtisom. Ta je navadno obenem tudi končnoveljavjen in odločen za presojo vse trgovine.

Uspeh pri prodajanju je navadno odvisen od malenkosti. Zato pa

je tudi potrebno, da je pozornost prodajalca vedno koncentrirana in da je z vso dušo pri poslu. Ta pozornost vedno osvaja in najhitreje pripomore k uspehu. Pozornemu prodajalcu zaupa kupec, malomarni prodajalec vzame kupcu voljo za nakup. Zlasti pa je treba pokazati pozornost kupcu po zaključku kupčije. Spremi naj še kupeca do blagajne, če pa čas dopušča tudi do vrat, kar more v znatni meri prispevati k pridobitvi kupca za stalnega odjemalca, morda celo za prijatelja, s čimer je dosežen tudi višek trgovčevega smotra in prodajčevega prizadevanja.

Kdor bo tako pojmoval in delal, bo obenem tudi najboljši predstavnik svojega stanu ter bo pridobil trgovskemu stanu spoštovanje, ugled in tudi veljavo.

Ni lahko biti dober prodajalec, kdor pa se res potrudil, kdor se posveti popolnoma poslu, kdor se ravna po nasvetih izkušenih trgovcev, ta bo imel uspeh in bo dober prodajalec.

Prodaja petroleja v ljubljanski okolici

Združenje trgovcev za srez Ljubljana okolica sporoča:

Uprava drž. monopolov, odd. za tekoče gorivo, je za mesec december 1940 dovolila za območje sreza Ljubljana okolica 21.869 litrov petroleja. Ker spričo kratkega časa in nezadostnih navodil uprave drž. monopolov še ni bilo mogoče za stalno organizirati prodajo petroleja, opozarja Združenje svoje članke, naj zaenkrat svojim stalnim odjemalcem prodajajo po ceni 9 din količino petroleja, ki jim je ostala na zalogi. Pri prodaji petroleja je za količino, ki jo dobi vsak stalni odjemalec, upoštevati naslednja navodila:

Gospodinjstva z 1 do 3 člani dobe za mesec december 15 litra petroleja, gospodinjstva od 4 do 6 članov 2 litra, gospodinjstva od 7 do 10 članov 2 1/2 litra, gospodinjstva preko 10 članov 3 litre, ostale potrošne edinice pa po 1 liter za sobo, katero morajo razsvetljevati.

Prodaja petroleja v Ljubljani

Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča, da je prejelo od mestnega poglavarstva v Ljubljani obvestilo, da veljajo za mesto Ljubljano glede prodaje petroleja ista določila, kakor so navedena v gornji objavi za okraj Ljubljana okolica.

Vprašanje starega mila

Naša uprava si sme lastiti za slugo, da zna ustvarjati vprašanja celo tam, kjer jih ni. Pri milu je to sijajno dokazala. Tako je izšla zapoved, da morajo trgovci v dveh mesecih razprodati vse svoje stare zaloge mila, t. j. dobrega mila. Zapoved je bila tako nepremišljena in tako v škodo revnemu prebivalstvu, da se je moral rok odprodaje podaljšati. Sedaj gre ta rok h koncu in zapoved je še vedno tako napačna kakor je bila, ko je izšla. Kakšen smisel naj bo vendar v tem, da morajo biti revni ljudje brez dobrega mila, da morajo ravno najbolj revni plačevati najdražje milo, ker je znano, da je vsaka stvar tem dražja, čim slabše kakovosti je? Če se že hoče, da se izprazni stare zaloge — kar je sicer v današnjih časih izredno nespametna zahteva — potem naj se odredi, da odkupi vse te zaloge država ali kdor koli in naj se milo rezervira tudi za one revne ljudi, ki si morejo nakupiti mila za največ en mesec!

Maksimiranje cen koruze

Po uredbi o prometu s koruzo mora določiti banska uprava po zaslišanju urada za kontrolo cen prodajne cene koruze in mlevskih izdelkov iz koruze. Kr. banska uprava je postavila po zaslišanju strokovnjakov glede tega naslednje predloge:

Cena normalne koruze s 14% vlage naj bi veljala franko postaja

v Sloveniji 304 din. Preprodajalec koruze bi pristeli k tej ceni prometni davek in običajni trgovski zaslužek.

Mlini naj bi mleli mlevske izdelke normalno v naslednjem razmerju: koruzni zdrob 20%, koruzno enotno moko 60%, otrobe 18%.

Najvišja cena koruznih mlevskih izdelkov pri normalni meljavi in pri prodaji na veliko pekomi in

trgovcem franko mlin ali skladišče veletrgovca bi bila za koruzni zdrob 470 din, za koruzno moko 383 din, za otrobe 225 din. Pri večjih nakupih bi se dajali pod te cene popusti, ki so v predlogu za veletrgovce določeni.

Te cene še niso definitivno določene, vendar morejo trgovine računati, da bodo določene cene približno v tej višini.

Elektrifikacije Jugoslavije Slovenija na prvem mestu

Posebno sedaj, ko so vedno bolj pogoste pritožbe zaradi pomanjkanja kuriv, postaja elektrifikacija dežele vedno bolj nujna. Če bi pri nas res delali po kakšnem gospodarskem načrtu, bi morala biti v njem elektrifikacija na prvem mestu, ker bi mogla električna sila popolnoma nadomestiti petrolejsko razsvetljava, razna kuriva za pogon strojev itd. Z elektrifikacijo pa bi se tudi pogonska sila zelo pocenila, kar je tudi važno.

Jugoslavija ima za elektrifikacijo vse naravne pogoje. Vodne sile Jugoslavije so za elektrifikacijo izkoriščene le v neznatni meri. Pri srednji višini vode komaj za 24 odstotka.

A tudi za kalorične elektrarne imamo v Jugoslaviji vse pogoje, ker imamo mnogo slabšega premoga, ki pa za proizvodnjo električnega toka zelo dobro služi. Velenje to dokazuje prav dobro.

Vse te naravne možnosti pa so

zelo malo izkoriščane in vsa Jugoslavija ne potroši letno niti ene milijarde kilovatnih ur. Po podatkih za 1. 1937. je bilo stanje elektrifikacije v Jugoslaviji naslednje:

banovina	štev. elektrarn	skupna sila v KW	proizvod. v milijonih KW ur
dravska	249	109.173	283'6
savska	154	67.537	91'3
vrbska	35	15.496	65'2
primorska	27	102.507	197'5
drinska	63	26.484	43'1
zetska	29	19.405	35'5
donavska	101	51.922	56'5
moravska	65	41.670	57'8
vardarska	33	13.066	9'9
Beograd	34	45.973	71'9

Te številke jasno dokazujejo, kako veliko dela je še treba izvršiti. Toda na to pri nas ne mislijo oni, ki dirigirajo gospodarstvo. Zanje je važno predvsem to, kako bi trgovino izločili od posredovanja blaga in kako bi uvedli čim več monopolov in fondov.

Doma in po svetu

Spor, ki je nastal med pravoslavno duhovščino ob smrti patriarha Varnave, je sedaj končan in zadnje seje arhiepiskopskega sabora se je udeležil tudi žiški škof doktor Nikolaž.

Smrt je zagrabil v vrste slovenskih zdravnikov. Po dr. Jamarju je umrl v Slajmerjevem domu univerzitetni profesor in večkratni dekan medicinske fakultete dr. Janez Plečnik. Z velikim uspehom se je uveljavil tudi kot slovenski pisatelj ter pisec medicinskih knjig. Nadalje je umrl primarij dr. Pavel Krajec, ki je veljal kot eden naših najodličnejših zdravnikov. Večna slava njunemu spominu!

Bivši minister Ljubomir Živković, eden prvakov radikalne stranke ter eden najožjih sodrušnikov pokojnega Pašića je umrl v Beogradu.

V Dubrovniku je umrl trgovec Igo Račić, ki je zapustil 23 milijonov din za ustanovitev trgovske in meščanske šole ter mornariške akademije v Dubrovniku ter 2 milijona din za vodovod.

Vojno ministrstvo je izdalo razglas, da se vse intervencije v vojaških zadevah prepovedane. Oni, ki govore, da bodo z uspehom intervenirali pri vojaških oblastvih, samo sleparijo ljudi.

Urad za kontrolo cen je dobil pooblastilo, da more določiti maksimalno ceno za volno za vso državo. Nadalje more določiti maksimalno ceno za kožo vseh vrst.

Trgovinski minister dr. Andres je imel daljši razgovor z italijanskim poslanikom na našem dvoru g. Mamellijem.

Prevoz nemških izseljencev iz Besarabije in Dobruđe skozi Jugoslavijo je končan ter so izrekli Nemci našim oblastvom vse priznanje za vsestransko pomoč, ki so je bili deležni voditelji nemške izseljenske akcije.

Trgovinsko ministrstvo je odredilo, da smejo prodajati olje na drobno samo trgovci, ki imajo dejavno trgovino. Svojim stalnim kupcem smejo prodajati olje v količinah, ki so jih ti kupovali pred enim letom.

Cena jedilnega olja je bila na Hrvatskem znižana za tovarne od 2079 na 1958 din v sodih po 200 kg, v sodih po 50 kg pa na 2016 din za kg. Trgovci na debelo smejo tovarniški ceni poleg efektivnih stroškov dodati še 0'05 din kot njihov bruto-zaslužek. Detajlistom pa je dovoljen bruto zaslužek 1 din.

V časih skrčenih zaslužkov vpljite v svoji trgovini redilni pravek za prašče

Prodajna cena din 8'—, nabavna cena din 6'50 pri odjemu najmanj 1 zavitek.

Pri odjemu 2 zav. din 6'25, pri odjemu 46 zav. din 6'—, vse isto po pošti. — Pri večjem odjemu zahtevajte posebno ponudbo. Delamo stalno reklamo v časopisih, tako da vam je prodaja zelo olajšana. Zaloge za Kranjsko DROGERIJA KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1 — Zaloge za Štajersko DROGERIJA KANC, Maribor, Gospoška ulica 33.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Na seji posvetovalnega odbora za izvoz krompirja je bil odklonjen predlog, da se podeli izključna izvozna pravica za krompir samo Prizadu, Pogodu in Prevodu. Sedaj bo o tem predlogu odločal gospodarsko-finančni odbor ministrov.

Ministra za trgovino in za soc. politiko sta se sporazumela, da se razširi kontrola cen tudi na kmetijsko orodje in kmetijske potrebščine.

V nekem irskem pristanišču se je izkrcala celotna posadka jugoslovanskega parnika »Cetvrtić«. Posadka šteje 23 mož. Parnik je bil bombardiran in se je potopil na odprtem morju.

Na progi Zagreb—Zidani most je bila v četrtek pri postaji Blanci druga železniška nesreča. Trčila sta dva tovorna vlaka ter je bilo 14 vagonov razbitih. Materialna škoda je precej velika.

Romunska vlada je sklenila, da se sme en dan v tednu prodajati samo koruzni kruh.

Sinod romunske pravoslavne cerkve je sklenil, da krščenje Zidov ne ovira izvajanje zakona o zaščiti plemena.

Morilec prof. Jorge in Madgeara so bili justificirani.

V delavnici tovarne vagonov v Bukarešti je nastal velik požar, ki so ga gasilci le težko pogasili. Oblasti so uvedle preiskavo, ker sumijo, da gre za sabotažo.

Pet švedskih letal se je na nočni vežbi ponesrečilo.

S'avnji češki violinski virtuozi Jan Kubelik je umrl.

Nemški bombniki so drugič silno napadli Bristol in prizadejali mestu zelo veliko škodo.

Nemške zasedbene oblasti bodo dobavile Franciji en milijon stotov krompirja.

Nemške oblasti so zaprle univerze na Nizozemskem zaradi dijaških nemirov in demonstracij.

Tajne radijske emisijske postaje so Nemci odkrili na Norveškem.

Za rojstni dan min. predsednika Churchilla so zbrali angleški rodoljubi denar za nakup 10 lovskih letal.

Združene države Sev. Amerike imajo skupno s svojimi kolonialnimi posestvi 150 milijonov prebivalstva. Od 1. 1930. se je prebivalstvo pomnožilo za 8'6 odstotka.

V ameriški državi Tacoma je zletela v zrak tovarna za smodnik. To je v petih dneh že druga eksplozija v ameriških tovarnah orožja in vojnega materiala.

Racioniranje živil v Italiji

V Rimu so bile doslej uvedene karte na olje, kavo, sladkor in mlo. Z 2. decembrom pa so se uvedle še karte na testenine, moko in riž. Vsaka oseba bo mogla dobiti v bodoče na mesec 2 kg testenin, moko ali riža. V gostinskih obra-

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo se smatra kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

tih se smejo nuditi testenine samo ob torkih in sobotah. V lokalih I. razreda se sme prodajati testenin ali riža po 70 gramov, v lokalih II. razreda po 90 in v tretjevrstnih lokalih po 110 gramov.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 4. decembra objavlja: Uredbo o prometu s koruzo v letu 1940./41. — Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet — Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o odmeri in pobiranju davka na luksus. — Ocarinjanje stanične (umetne lesne) volne (Zellwolle) in izdelkov iz nje po izvoru iz Nemčije — Navodila, kako se dobivajo odpredna dovolila za prevoz drv — Obvezno prijavo zaloge drv.

Sejmi

- 9. decembra: Litija, Mokronog, Središče, Dobova;
- 10. decembra: Metlika, Kamnik, Ormož, Maribor, Sv. Jurij pri Celju-okolica, Dolnja Lendava;
- 11. decembra: Celje, Ptuj, Trbovlje;
- 12. decembra: Turnišče;
- 13. decembra: Gorenji Logatec, Mengeš, Radovljica, Zalec, Maribor, Jurklošter, Sv. Peter svg., Trbovlje;
- 14. decembra: Sv. Lovrene p. Prož., Brežice, Celje, Trbovlje.

Viljem Brauns
TOVARNA ANILINSKIH BARV IN KEMIČNIH IZDELKOV
Celje

Priporočila svoje specialne izdelke

barve za obleke v zavitkih, barve za luženje lesa v zav., barve za tla v zavitkih, barve za pirhe v zavitkih, Vilbra barve za usnje.

Anilinske barve za obrtniške potrebe

barve za volno, barve za bombaž, barve za živila, barve topljive v masti, barve topljive v olju, barve za sveče, barve topljive v vodi, barve topljive v spiritu.

Razne kemične izdelke za gospodinjstvo in obrt

Zahtevajte cenike!

Zahtevajte povsod poznane specialitete tvrdke

B. MOSER, veletrgovina z vinom

BEOGRAD - ZEMUN III., Moserova ulica št. 1

ZASTOPNIK

za Ljubljano in bivšo Kranjsko

M. CESAR, LJUBLJANA VII., Gasilska cesta 3

TELEFON ŠT. 25-69

LJUDSKA POSOJILNICA v LJUBLJANI

z. z. neom. j., Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, v lastni palači nasproti hotela „Union“

Obreštuje hranilne vloge najugodnejše • Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obreštuje po 4%, proti odpovedi po 5%